Apelsinjasmin

Murraya paniculata

I korthet

- *Murraya paniculata* – vinruteväxter (Rutaceae), samma familj som citrus.
- Hemma från Indien och södra Kina över Sydostasien till norra Australien.
- Vintergrön buske med blanka, mörkgröna, parbladiga blad och ljus bark.
- Vita blommor med doft av apelsinblom i flera omgångar; sedan små röda bär.
- Kan stå ljust inomhus året runt; på sommaren gärna ute, på vintern vid minst ca 15 °C.
- Blommar ofta redan som ung planta.
- Fröna blötläggs i 24 timmar; gror efter ca 3–4 veckor vid 20–25 °C.

Det här kan du se fram emot

Med fröna av apelsinjasmin har du grunden till en vintergrön inomhusbonsai med små, blanka blad som du själv formar från den första groddplantan. De första groddplantorna brukar visa sig efter 3–4 veckor. Apelsinjasmin blommar ofta redan som ung planta – de vita blommorna doftar av apelsinblom och följs av små, röda bär. Den täta förgreningen byggs upp under några år med regelbunden beskärning.

Många förknippar bonsai med ett färdigt litet träd från butiken. Med frön börjar du ett steg tidigare – och det ger dig något som ett köpt träd aldrig kan: Du bestämmer själv formen från den allra första groddplantan, och du kan odla arter som sällan eller aldrig säljs som färdiga bonsai. Det kräver tålamod, för det tar några år innan fröplantan har blivit ett riktigt bonsaiträd. I gengäld är trädet ditt eget från början till slut. Här nedan hittar du det du behöver veta för att komma bra igång med just den här arten.

Introduktion

Apelsinjasmin (*Murraya paniculata*), med det officiella svenska namnet doftruta, är en vintergrön buske eller ett litet träd i familjen vinruteväxter – samma familj som citrus. Trots namnet är den ingen äkta jasmin; namnet kommer av de vita blommorna, som doftar som apelsinblom. Den är hemma i tropiska och subtropiska områden från Indien, Sri Lanka och södra Kina över Sydostasien till norra Australien och Stillahavsöarna, där den växer som undervegetation i skogar och snår. Bladen är parbladiga med små, blanka, mörkgröna småblad, och den ljusa barken och de knotiga grenarna ger tidigt plantan ett gammalt utseende. Blommorna kommer i flera omgångar under den varma årstiden och följs av små, röda bär. Apelsinjasmin blommar ofta redan som ung planta och är en av de populäraste inomhusbonsaiarterna.

Förökning

Fröna kan sås inomhus året runt. De tål dåligt att torka ut och bör sås snabbt. Lägg dem i ljummet vatten i cirka 24 timmar och strö sedan ut dem på fuktig såjord eller kokossåmull. Täck dem bara tunt och ställ såbrättet varmt vid cirka 20–25 °C. Vid jämn fukt gror de normalt efter 3–4 veckor; inte alla frön gror. Håll odlingsmediet fuktigt men inte blött – annars blir det lätt mögel. När groddplantorna har fått sina första riktiga blad skolas de om till egna krukor med pikeringsjord.

Säkerhet: Frön, näringsämnen och odlingsmedier är inte avsedda att ätas – varken av människor eller djur. Vissa arter är giftiga, så förvara dem oåtkomligt för barn och djur.

Placering och ljus

Apelsinjasmin vill ha det ljust. Inomhus står den bra i ett fönster mot öster eller väster; i ett söderfönster skyddas den på sommaren mot den skarpaste middagssolen. Från juni till början av september kan den stå ute på en varm plats i sol eller halvskugga. I full sol blir bladen något ljusare.

Vattning och näringsämnen

Vattna rikligt på sommaren, men låt odlingsmediet torka lätt i ytan före varje vattning – stående vatten skadar rötterna. Spreja bladen då och då med rent regnvatten i rumstemperatur, särskilt på vintern när luften inomhus är torr. Från april till september ges flytande bonsainäring var tredje vecka; på vintern ges ingen näring.

Odlingsmedium

Färdig bonsaijord är ett bra val. Till unga plantor passar pikeringsjord med kvartssand. Unga plantor planteras om vartannat år på våren.

Beskärning

När ett skott har bildat 6–8 blad skärs det tillbaka till 2–3 blad. Tidig och regelbunden beskärning ger en tät, förgrenad krona. Ta också bort de största och äldsta bladen då och då. Blommorna bildas på de nya skotten, och blomanlagen syns oftast i juni–juli: Vill du ha blommor ska du låta skotten växa på sommaren och beskära först när blomningen är över.

Övervintring

Apelsinjasmin är tropisk och tål inte frost. Ta in den innan nattemperaturen sjunker under cirka 15 °C och ställ den så ljust som möjligt vid cirka 15–20 °C – i ett söderfönster eller under en växtlampa. Undvik drag och kalla fönsterbänkar. Vid kyla eller ljusbrist tappar den bladen. Vattna sparsamt och ge ingen näring på vintern.

Viktiga odlingstips

Det mesta som går fel vid sådd beror på för mycket vatten eller för lite ljus. Jag rekommenderar ett lätt, näringsfattigt såmedium som såjord eller kokossåmull, så att de fina rötterna inte ruttnar. När groddplantorna ska skolas om ger pikeringsjord med kvartssand god dränering och ett stabilt rotsystem. Senare, när trädet ska formas som bonsai, är min färdigblandade bonsaijord en bra grund. Ha tålamod: Frön från samma påse gror inte alltid samtidigt, så låt såbrättet stå kvar även om de första groddplantorna redan har kommit upp.